

Preek over Genesis 35:1-15

- Schildwolde, 5 november 2014
- Kees van Dusseldorp
- Dankdag

Liturgie middagdienst:

Votum en groet

Gz.161:1,2

Gebed

Lezen: Gen.35:1-15

Voordragen gedicht

Gz.149

Preek Gen.35:1-3 (beamer!)

Ps.66:5,7

Kinderen naar voren

Bouwstenen

Ld.429:1

Dankgebed, afgesloten met

Onze Vader (melodie Elly & Rikkert)

Collecte (mbv kinderen)

Gz.161:3,4

Zegen

Liturgie avonddienst:

Votum en groet

Gz.161:1,2

Gebed

Lezen: Gen.35:1-15

Psalm 67

Gz.149

Preek Gen.35:1-3

Ps.66:5,7

Dankgebed, afgesloten met

Ld.429

Collecte

Gz.161:3,4

Zegen

Gemeente van Christus

**** vergeten te danken?! ****

Jakob was een rijk man. Kijk maar eens: Hij had twee vrouwen en 11 sterke zonen. Hij had heel veel dieren: schapen en geiten die allemaal wel een zwarte stip of streep op hun lijf hadden. Hij had kamelen en ezels. Bovendien had hij veel slaven en slavinnen. Ze woonden allemaal in tenten. Bij elkaar was het een heel dorp. Een hele organisatie, lijkt mij. Jakob. Ooit eens als vluchteling vertrokken uit Kanaän, jong, alleen en zonder spullen. Nu komt hij zoveel jaren later als rijk man met veel mensen en bezittingen weer terug in Kanaän. God had hem veel gegeven. Jakob was gezegend. Hij trok alleen een beetje met zijn been.

Jakob was iets vergeten. Iedereen vergeet wel eens iets. Je vergeet wel eens iets wat je tegen je moeder wilde zeggen. Je vergeet wel eens wat er een hele tijd geleden gebeurd is. Je vergeet wel eens een boodschap die je beloofd had te halen. Jakob was iets heel belangrijks vergeten. Hij was vergeten God te bedanken. Hij was vergeten God te bedanken dat God hem had bewaard in het buitenland. Hij was vergeten God te bedanken dat God hem nu zo rijk had gemaakt. Zoiets mag je niet vergeten.

Hij had het God zelf lang geleden beloofd. Toen hij vluchten moest voor Ezaü. Op die plaats, die hij Betel had genoemd. Hij had daar geslapen, buiten op de grond met zijn hoofd op een steen. Hij had daar die wonderlijke droom gehad. Van de ladder met de engelen die omhoog en naar beneden gingen. Al die engelen die in onze wereld wonen en werken, hadden contact met God in de hemel. En Jakob had in die droom gehoord wat God tegen hem zei: 'Ik ga met je mee en zal je ook weer terugbrengen.' Toen Jakob wakker werd, had hij tegen God gezegd: 'Als ik hier weer terugkom, dan zal ik u hier komen bedanken en dan zal ik u altijd dienen.'

En dat had Jakob nog nooit gedaan. Ieder mens vergeet wel eens iets. Maar zoiets mag een mens niet vergeten. God vergeten te danken als Hij zoveel heeft gegeven. Je leven aan God wijden, die je heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht. Hoe herkenbaar is het: Wel bidden als er tegenspoed is, maar niet danken als er voorspoed is. Je eerste liefde en enthousiasme niet voortzetten in toegewijde dienstbaarheid aan God en mensen. Niet erbij stilstaan dat je gebed verhoord is, omdat je niet meer weet wat je gevraagd hebt. Of omdat je denkt dat je het zelf hebt gedaan. Natuurlijk, het was ongeveer dertig jaar geleden dat hij dat beloofd had. Maar zo'n ervaring vergeet je niet. Vergeten te danken. Een openstaande schuld in zijn leven. Mag ik het zeggen dat het geen wonder is, dat Jakob grote problemen kreeg? Hij kon zijn zonen niet meer in bedwang houden: ze vermoorden de mannen van Sichem. De mensen in zijn omgeving werden zijn vijanden. Het bijbelverhaal lijkt het te suggereren: Jakob krijgt problemen, want hij was vergeten God te danken.

**** God roept tot dankbaarheid ****

'Jakob, ben je niet iets vergeten? Je had Mij iets beloofd, weet je nog? Kom op, pak al je spullen in en ga naar Betel, je weet wel, waar Ik aan je verschenen ben.' God spreekt Jakob aan. Hij roept hem naar Betel. God roept tot dankbaarheid. Waar God de eerste

keer in Betel een belofte gaf, daar geeft Hij nu een bevel.

Zoals altijd betekent Gods spreken, dat er iets gebeurt. Gods stem doorbreekt de cirkeltjes van onze eigen gedachten. God roept dwars door onze horizon heen. Is het niet zijn genade dat Hij Jakob tot dankbaarheid roept? Dat Hij Jakob niet overlaat aan zichzelf? Het is Gods goedheid, dat niet alleen welvaart en bewaring geeft, maar nu ook de opdracht geeft om de belofte van een dankoffer in te lossen. Het is niet maar een suggestie: zou je mij niet eens bedanken, beste Jakob? Het is een opdracht: Ga naar Betel. Kom weer naar mijn huis. Leer dankbaar te leven. Dat is een leven in vrede en tot zegen. Een leven in toewijding in vruchtbaarheid. God roept ons tot dankbaarheid.

Daarom zijn we vandaag bij elkaar. God roept ons bij elkaar. Hij zegt: 'voordat jullie van alles gaan doen, van je rijkdom en welvaar gaan genieten zet ik jullie stil. Beseffen jullie wel dat j u e je leven, je gezondheid, je welvaart van Mij hebben gekregen? Beseffen jullie wel dat Ik de gewassen laat groeien, de mensen energie geef voor hun werk en wijsheid om te leven? Jullie hebben mij gebeden om een zegen. Waar blijft dan de dankbaarheid?' God roept tot dankbaarheid. Daarom is het zomaar midden in de week dankdag. Zodat wij niet vergeten te danken. Niet alleen vanavond. Want vanuit dankdag kleurt dankbaarheid je leven van elke dag.

Dankbaarheid komt niet spontaan uit onszelf. Bezorgheid bedreigt dankbaarheid. Tijdgebrek onderdrukt dankbaarheid. Welvaart verstikt dankbaarheid. Problemen overrulen dankbaarheid. Daarom roept God tot het dankoffer. In je gebed, maar meer nog, in je leven. God roept. Dan gebeurt er wat. We worden stilgezet. Losgescheurd van de sleur van elke dag. Teruggeroepen van eigen wegen. Losgeprikt van onze materiele eigendommen.

Jakob was in Sichem blijven hangen. Na zijn terugkeer uit Paddan-Aram had hij zich met zijn broer Ezau verzoend. Daarna was hij nog een stukje verder gereisd, tot aan Sichem. Maar waarom hij niet de 45 km verder naar Betel aflegde? Hij was blijven steken, had een stuk land gekocht daar bij Sichem. Zijn kinderen waren bevriend geraakt met de plaatselijke Kanaänieten. Hij was aan het vastroesten. Het zag er niet naar uit dat hij Betel ooit bereiken zou. Is hij te druk met zijn eigen welvaart en bezittingen? In ieder geval roept God hem tot dankbaarheid. Zodat Gods zegen vervuld wordt.

**** danken vraagt om geestelijke schoonmaak ****

Danken en danken is twee. Je kunt heel gemakkelijk zeggen: 'Natuurlijk moet ik God danken. Laten we dat doen, dan is de Here ook weer tevreden. Dankuwel zeggen kost immers geen moeite. Vanavond een kwartiertje danken, dat is natuurlijk geen probleem.' Als dat je instelling is, kun je beter thuis blijven. Want zulke dankbaarheid is voor de Here waardeloos. De Here danken gaat veel dieper. Het vraagt om een geestelijke schoonmaak.

Jakob heeft het heel goed gesnapt. 'God roept mij tot dankbaarheid. Dat betekent maar niet dat ik snel eventjes naar Betel heen en weer moet om daar een offer te brengen. God wil dat ik mijn leven en mijn hart opnieuw op Hem alleen richt. Het gaat God niet om het afwerken van verplichtingen. Hij vraagt echte dankbaarheid. Jongens, meisjes, knechten

en vrouwen, luister. We gaat grote schoonmaak houden. Geestelijke schoonmaak. Ik wil dat jullie allemaal hier bij mij brengen: je afgodsbeeldjes, je gelukshangers, je magische oorbellen en alles wat met vreemde goden te maken heeft. Het moet allemaal weggegooid worden. En daarna gaan we ons wassen, ook het bloed van onze handen. En we trekken nieuwe, schone kleren aan. En dan gaan we naar Betel om God te danken.'

Inderdaad had Jakob het goed begrepen. God danken vraagt eerst om een geestelijke schoonmaak. Om je dankbaarheid zuiver te laten klinken. Geestelijke schoonmaak. God kun je niet met een half hart dienen. Om je handen te vouwen, moet je ze allebei leeg maken. Je hart en leven moet schoongemaakt worden voor je danken kunt. De afgoden eruit. De afgoden? Al die mensen of dingen, die een deel van Gods plaats innemen. Ons mensenhart is een fabriek van afgoden, schreef Calvijn ergens. We zijn verzot op sport of geld. Ons leven draait om zoveel mogelijk plezier en om de eigen belangen. We willen niets inleveren van onze welvaart. Gezondheid staat boven geloof, wat vrienden zeggen gaat boven wat de Here Jezus wil. Vrede met mensen weegt zwaarder dan vrede met God. Ik noem maar een aantal afgoden. Kijk eens kritisch naar jezelf. En zuiver je leven.

Dankdag is schoonmaakdag. In dankbaarheid leven vraagt om geestelijke schoonmaak van je hart en leven. Weg met alles wat een deel van Gods plaats inneemt! Zodat er echte liefde voor de Here is, eerlijke dankbaarheid voor wat Hij gedaan heeft en vurige motivatie om Hem te dienen.

**** terug naar de God van Gods huis ****

Het is best een hele klus. Voor Jakob en zijn zonen en zijn knechten. Alle tenten worden afgebroken en op de kamelen geladen. Kleren, planken en balken, gereedschappen, potten, pannen, borden, sierraden, het wordt allemaal op de ezels gepakt. De schapen en geiten worden bij elkaar gedreven. Het kampeerterrein wordt netjes achtergelaten. En daar gaan ze op weg. Van Sichem naar Betel. Tegenwoordig doe je er drie kwartier over met de auto. Jakob deed er vast meerdere dagen over. Gods oproep brengt heel wat in beweging! Dankdag in Betel.

Is Betel nu zo'n speciale plaats voor God? Jakob had toch in Sichem ook al een altaar gebouwd! Daar kon hij God toch ook danken? Ja en toch is Betel een speciale plaats. Niet zozeer voor God, want Hij kan overal gedankt worden. Maar wel voor Jakob. Betel was het startpunt van zijn lange reis geweest. Betel was de plaats van de engelen op aarde. Betel was de plaats van Gods belofte en van Gods zegen. In Betel had Jakob ongeveer dertig jaar geleden het land van de belofte verlaten. Als hij nu weer in Betel komt, dan is daarmee zijn reis door het buitenland ten einde. Hij komt daar het land van de belofte weer binnen. Hij is weer thuis in het land van God. Betel. Huis van God.

Het lijkt voor ons wat vreemd. Sichem ligt toch ook midden in Kanaän? Jakob woont daar al een aantal jaren? En toch maakt de schrijver van het boek Genesis duidelijk: Nu Jakob weer in Betel is, nu is zijn reis naar Paddam-Aram ten einde. Nu is hij pas echt in het land Kanaän. Daar verschijnt God opnieuw aan Jakob. Voor de laatste keer. 'God is in Betel' noemt Jakob die plaats. God is in het huis van God. Kort samengevat: God is thuis. Dat is de tweede naam die Jakob aan die plaats geeft. Eerst was het Betel: dit is het huis van God. Nu is het: El-Betel: God is thuis. Twee keer heeft Jakob daar God ontmoet. Vanaf dat

moment is hij weer bij God thuis. En is God bij hem thuis.

God is thuis. Dat betekent voor ons: Kijk naar Jezus Christus. Hij is Gods belofte en Gods zegen voor ons. Hij is onze thuisbasis, vanwaaruit wij de wereld ingaan en weer terugkomen. Een geestelijke schoonmaak heeft alleen maar zin, als de ruimte vervolgens vervuld wordt door de Here Jezus. God is thuis. Dat betekent: geef je leven aan Jezus Christus. Open je hart voor zijn liefde. Ruim niet alleen de afgoden op, maar ga terug naar terug naar Hem, in wie wij God zelf ontmoeten. Besef dat de Here er is. Leer leven in dankbaarheid. Ontvang zijn beloften en zijn zegen. Dankdag in Betel.

**** reden genoeg om te danken ****

Dankdag in Schildwolde. Genoeg reden om te danken. God geeft veel. Een overvloedige tarweoogst, zeer goede weersomstandigheden om op het land te werken. Tonnen aardappels en suikerbieten langs de weg. Dagelijks voedsel in overvloed. Heel Nederland geniet ervan. Dankdag: niet alleen voor wat God ons aan eten en drinken heeft gegeven. Maar ook al die andere dingen: kleding en onderdak, werk en energie, gezondheid, wijsheid, gezelligheid. Reden genoeg om te danken.

Maar als het tegenzit? Als er ernstige ziekte is? Als je steeds gepest wordt? Als je onrecht aangedaan is? Als je er slecht voorstaat? Als je zucht onder financiële problemen? Als je angstig voelt voor de toekomst? Als je het benauwd hebt? En hoe zit het met de mensen in arme landen, de kinderen die van de honger omkomen, de slachtoffers van oorlog en geweld? Kun je God wel zonder reserve danken in deze wereld?

Blijf altijd dankbaar voor wat je hebt ontvangen, juist als een ander het niet heeft gekregen. Alleen dankbaarheid bewaart je dan voor hoogmoed en arrogantie. Maar luistert u nog eens naar Jakob. Hij zegt niet: 'Ik ga dankdag vieren in Betel om God te bedanken voor mijn rijkdom, voor mijn kinderen, voor mijn bezittingen of voor mijn gezondheid.' Hij zou daar reden genoeg voor hebben. Nee, Jakob zegt heel iets anders. 'Ik ga God danken dat Hij naar mij heeft geluisterd toen ik het moeilijk had. En ik ga God danken dat Hij altijd en overal bij is geweest, hoe mijn route ook is verlopen.'

Dankbaarheid begint bij het belangrijkste dat God geeft: zijn nabijheid. Jezus Christus vormt het geheim van Gods nabijheid. De Immanuël, in wie God met ons is. God roept ons om te danken voor Jezus Christus. In Hem is je leven gered. Vanuit Hem leer je Gods liefde en zorg ontdekken achter al die andere praktische dingen. Inderdaad Gods zegeningen. Maar ook in tegenspoed en teleurstellingen, in moeilijke en dreigende omstandigheden geeft God reden genoeg om te danken.

**** God danken maakt ons zwervers op aarde ****

Bij een dankbaar mens, denk je misschien aan een tevreden mens. Iemand die de zaakjes goed voor elkaar heeft, zich niet meer druk hoeft te maken en eigenlijk een beetje lui en gearriveerd is. Fout! Dat is een vadsige dankbaarheid, die niets met God te maken heeft. Dat is de Jakob van vóór het dankoffer. Hij had beloofd om de Heer te danken als hij weer in Kanaän terug was. God roept hem naar Betel. God roept ons. Tot dankbaarheid voor Gods zorg. En dankbaarheid voor Gods genade. Hebben wij ook niet beloofd dat we

de Heer willen dienen? Met onze liederen, met onze woorden, met onze daden? Dan brengt Gods bevel veel in beweging. Een geestelijke schoonmaak. Nieuwe toewijding aan Christus. Een open oog voor Gods gaven. En weer nieuwe beweging.

Daar gaan ze op hun kamelen. (Kleurplaten) Jakob weer op reis met zijn gezin, zijn knechten, zijn dieren en zijn bezittingen. Door God losgebroken uit Sichem, waar hij bezig was vast te roesten. En als hij dankdag heeft gevierd in Betel, dan trekt hij steeds verder. Hij blijft op reis. Ze blijven een poosje in Betel. Ze blijven een poosje in Betlehem. Ze blijven een poosje in Migdal-Eder. Ze blijven een poosje in Hebron. Zwervers zonder vaste verblijfplaats. Geen rustplaats op aarde. Steeds weer alles opbreken. Op de kamelen en de ezels, zoals Abraham en Isaak zwervers waren in het beloofde land. Op reis in deze wereld, omdat hun vaderland niet van deze wereld is.

Met God leven maakt je zwerver op aarde. Hoe hechter de band met God is, hoe losser de banden op aarde. Hoe meer verbonden aan Jezus Christus, hoe meer bevrijd van de wereld. Als God overal thuis is, kun je ook overal met God leven. En leer je naar zijn stem te luisteren. Gods oproep tot dankbaarheid brengt veel beweging. God danken maakt je zwerver. We zien aardappels en bieten, groten en fruit. We zien mensen die hun werk verrichten met al hun kracht. Midden in het leven vouwen we de handen en danken we de God van hemel en aarde. Midden in voor- en tegenspoed richten we onze blik op Jezus Christus, in wie Gods genade ons gegeven is. Er is meer dan je kunt zien met je ogen en voelen met je handen.

Jakob wordt naar Betel geroepen. Dankdag brengt hem opnieuw in beweging. Het altaar maakte hem opnieuw tot zwerver op aarde. Want God is overal thuis op aarde. Overal waar Jezus Christus wordt aangeroepen. Jakob komt weer in beweging. In Betel wacht de Here met zijn zegen. En na zijn offer herhaalt God de beloften. Een dankbaar leven is een rijk leven. Waarbij je steeds opnieuw Gods beloften hoort. Beloften van Gods nabijheid hoe de weg ook gaat. Beloften van Gods genade, hoeveel zonden we ook gedaan hebben. Beloften van Gods kracht, hoe zwak en gebrekkig wij ook zijn. Beloften van de toekomst, hoe we daar ook moeten komen. In één woord: het evangelie van Jezus Christus. Hij is Gods belofte. Hij is Gods zegen. Dat draagt ons in deze wereld.

God roept tot dankbaarheid. Gelukkig maar, want danken komt uit onszelf niet direct spontaan op. Danken vraagt om een geestelijke schoonmaak en om een nieuwe toewijding aan Jezus Christus. Wie God elke dag dankt voor zijn aanwezigheid en genade, die verklaart daarmee dat zijn vaderland niet in deze wereld ligt. Vanuit dankdag blijf je op reis naar de toekomst. Je wordt gezegend en ontvangt kracht voor je weg in deze wereld, op weg naar Gods huis.

Amen.